

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

професор В.Д.Марковський

“ _____ ” _____ 20__ року

Кафедра української мови, основ психології та педагогіки

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УКРАЇНСЬКА МОВА»

для англомовних фахівців другого (магістерського рівня)

(назва навчальної дисципліни)

навчальний рік _____ 2020–2021 _____

галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я» _____
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність _____ 222 «Медицина», 221 «Стоматологія» _____
(шифр і назва спеціальності)

курс _____ 1-й _____

Програма навчальної дисципліни
затверджена на засіданні кафедри
української мови, основ психології та педагогіки

Протокол від.
“ _____ ” _____ 20__ року № _____

Завідувач кафедри
_____ Фоміна Л.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем гуманітарної та соціально-
економічної підготовки

Протокол від.
“ _____ ” _____ 20__ року № _____

Голова
_____ (підпис) Карпенко К.І.
(прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ року

Розробники:

Фоміна Людмила Володимирівна – завідувач кафедри української мови, основ психології та педагогіки, доцент, кандидат філологічних наук.

Самолисова Оксана Володимирівна – викладач кафедри української мови, основ психології та педагогіки.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Сьогодні в українському суспільстві приділяється велика увага отриманню студентами-іноземцями вищої медичної освіти. Саме тому наша держава спрямовує заходи на формування освіченої, культурної особистості, щоб прищепити студентам загальнолюдські гуманістичні цінності, повагу до культури різних народів, зокрема культури України, ознайомити майбутніх спеціалістів на прикладах української культури з історією, літературою України.

Метою курсу «Українська мова» для іноземних (англомовних) студентів у медичному університеті є вивчення професійної медичної термінології, загальноукраїнської лексики, формування у студентів мовленнєвих умінь і навичок у тих видах і формах спілкування, на яких базується навчальна діяльність, використання комплексного підходу до підготовки спеціалістів для іноземних країн, який об'єднує в собі взаємодію комунікативних, освітніх і виховних цілей. Курс «Українська мова» для іноземних (англомовних) студентів має на меті не лише освітні, але й виховні цілі, які спрямовані для кращих умов досягнення студентами високого рівня володіння мовою та дає можливість іноземним (англомовним) студентам спілкуватися в україномовному середовищі (навчанні, побуті, офіційно-ділових сферах), тобто бути активним громадянином нашої країни.

Завданням курсу є: сформувати цілісну систему знань студентів про українську мову, її фонетичні особливості, про багатство словникового запасу української мови, про правильність усного й писемного, монологічного та діалогічного мовлення. Удосконалити вміння та навички з усіх видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання та говоріння) науково-навчальної та соціально-культурної сфери спілкування. Також сформувати духовно багато мовну особистість, яка вільно володіє всіма виражальними засобами української мови і відзначається свідомим ставленням до неї та високою мовною та мовленнєвою компетентністю. Підготувати англомовних студентів до навчання у вищому навчальному медичному закладі України.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: звуки української мови, голосні та приголосні звуки, алфавіт, склад, наголос, інтонацію, уподібнення звуків української мови, чергування голосних і приголосних звуків, правила вживання апострофа, м'якого знака, подвоєння та подовження приголосних, спрощення приголосних, правопис слів іншомовного походження, зміни приголосних при їх збігу. Лексичні одиниці в межах тем: «Моя сім'я», «Магазин», «Мій робочий день», «Мій робочий тиждень», ситуативно-тематичний мінімум соціально-культурної сфери спілкування, основні закони комунікації. Синоніми, антоніми, омоніми, багатозначні та однозначні слова української мови.

вміти: розуміти викладену в тексті інформацію, повно чи стисло передати основний зміст тексту, розуміти прослуханий текст й уміти використовувати текстову інформацію відповідно до поставлених завдань, послідовно й адекватно відтворює прочитаний чи прослуханий текст, письмово відтворювати текст, використовуючи адекватні мовні засоби й дотримуючись логічності у викладенні матеріалу, брати участь у діалозі, у запрограмованій ситуації, складати письмову розповідь із вивченої теми, давати відповіді на питання, оперувати словниками

української мови, розуміти, застосовувати, аналізувати, синтезувати, зіставляти, узагальнювати отримані знання з курсу «Українська мова» для англомовних студентів, працювати з фаховими текстами, використовуючи словники різних типів; стилістично диференціювати власне мовлення.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок із нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання в Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні практичні проблеми та завдання в процесі навчання;

- *загальні*: здатність навчатися; здатність продукувати нові ідеї (творчість); здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до професійного (усного та письмового) спілкування фаховою мовою; здатність до безперервного навчання та саморозвитку, самостійної праці;

- *спеціальні (фахові, предметні)*: професійні знання, вміння та навички фахового спілкування, володіння вербальними та невербальними засобами вираження думки.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі охорони здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій комплексного й новаторського характеру навіть у невизначених умовах.					
Загальні компетентності					
1	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті в процесі навчання	Уміти розв'язувати складні задачі й проблеми, які виникають у професійній діяльності	Зрозуміло і недвозначно повідомляти власні висновки фахівцям та нефахівцям	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
2	Здатність до вибору стратегій спілкування; здатність працювати в команді; наявність навичок міжособистісної взаємодії	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Уміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику комунікації
3	Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і	Мати досконалі знання рідної мови	Уміти застосовувати знання рідної мови – як усно,	Використовувати рідну мову при фаховому та діловому	Нести відповідальність за вільне володіння рідною

	письмово		так і письмово	спілкуванні, при підготовці документів	мовою, за розвиток професійних знань
4	Наявність навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Уміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, що вимагає постійного оновлення та інтеграції знань	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь
5	Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу; здатність вчитися й набувати актуальні в сучасних умовах знання	Знати методи аналізу, синтезу та способи подальшого отримання знань у сучасній ситуації	Уміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, набувати сучасні знання	Формувати відповідні когнітивні й комунікативні ланцюжки для досягнення навчальних цілей	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань
6	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Знати методи застосування знань при вирішенні практичних питань	Уміти використовувати знання при різноманітних практичних ситуаціях	Налагоджувати взаємини по вертикалі та горизонталі залежно від практичної ситуації	Нести відповідальність за своєчасність прийнятих рішень у цих ситуаціях
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1	Здатність до ведення медичної документації	Знати систему офіційного документообігу в професійній діяльності лікаря, у т.ч. сучасні комп'ютерні інформаційні технології	Уміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації (залежно від її типу); уміти обробляти інформацію і проводити її аналіз	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації і висновків на підставі її аналізу
2	Здатність до обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації	Знати стандартні методи, у т.ч. кібернетичні технології, а також способи обробки державної, соціальної і медичної інформації	Уміти визначати джерело знаходження потрібної інформації (залежно від її типу); уміти проводити статистичну обробку	Формувати висновки на підставі аналізу та статистичної обробки отриманої інформації	Нести відповідальність за якісне та своєчасне виконання статистичної обробки та аналізу отриманої інформації

			матеріалу й аналіз отриманої інформації		
--	--	--	---	--	--

Результати навчання:

1. Уміння застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.
2. Володіння термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками.
3. Аналіз доцільності використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.
4. Опанування усними та писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній діяльності лікаря.
5. Знання жанрових особливостей публічного виступу.
6. Здатність диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та дистинктивні ознаки наукового медичного тексту.
7. Розвиток навичок укладання основних адміністративно-канцелярських та медичних документів, а також редагування перекладних текстів.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни

Володіння студентами мовою на рівні фахового спілкування в усьому багатстві лексичних, фонетичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних засобів, зокрема термінологічного запасу. Наявність стійких знань про специфіку усної та писемної форм української мови в науковому й офіційно-діловому стилях із урахуванням фахової спрямованості. Уміння складати, перекладати й редагувати тексти медичної спрямованості, уміння укладати основні види документів.

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ дисципліни 1. Фонетика

Тема 1. Український алфавіт. Голосні звуки. Наголос

Тема 2. Приголосні звуки української мови. Шиплячі й свистячі звуки

Тема 3. Літери й, я, ю, є, ї

Тема 4. Уподібнення звуків української мови

Тема 5. Підсумкова робота № 1

Тема 6. Чергування голосних і приголосних звуків

Тема 7. М'який знак

Тема 8. Апостроф

Тема 9. Подвоєння та подовження приголосних

Тема 10. Спрощення приголосних

Тема 11. Правопис слів іншомовного походження

Тема 12. Зміни приголосних при їх збігу

Тема 13. Уживання великої літери

Тема 14. Лексика української мови. Синоніми. Антоніми. Багатозначні слова
Тема 15. Підсумкова робота № 2

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 221 «Стоматологія», 222 «Медицина»	Рік підготовки
		1-й
		Семестр
		1-й або 2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи студента – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: фахівець другого (магістерського) рівня	Лекції
		0 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальні завдання: -
		Вид контролю: залік

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (денна або вечірня)					
	усього	У тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7
Розділ дисципліни 1						
Тема 1. Український алфавіт. Голосні звуки. Наголос			2			4
Тема 2. Приголосні звуки української мови. Шиплячі й свистячі звуки			2			4
Тема 3. Літери Й, Я, Ю, Є, Ї			2			4
Тема 4. Уподібнення звуків української мови			2			4
Тема 5. Підсумкова робота №1			2			4
Разом за розділом 1	30		10			20
Розділ дисципліни 2						
Тема 6. Чергування голосних і			2			4

приголосних звуків						
Тема 7. М'який знак			2			4
Тема 8. Апостроф			2			4
Тема 9. Подвоєння та подовження приголосних			2			4
Тема 10. Спрощення приголосних			2			4
Тема 11. Правопис слів іншомовного походження			2			4
Тема 12. Зміни приголосних при їх збігу			2			4
Тема 13. Уживання великої літери			2			4
Тема 14. Лексика української мови. Синоніми. Антоніми. Багатозначні слова			2			4
Тема 15. Підсумкова робота № 2			2			4
Разом за розділом 2	60		20			40
Всього годин по дисципліні	90		30			60

5. Теми лекцій

Лекції не передбачено навчальним планом.

6. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачено навчальним планом.

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Український алфавіт. Голосні звуки. Наголос	2
2	Приголосні звуки української мови. Шиплячі й свистячі звуки	2
3	Літери й, я, ю, є, ї	2
4	Уподібнення звуків української мови	2
5	Підсумкова робота № 1	2
6	Чергування голосних і приголосних звуків	2
7	М'який знак	2
8	Апостроф	2
9	Подвоєння та подовження приголосних	2
10	Спрощення приголосних	2
11	Правопис слів іншомовного походження	2
12	Зміни приголосних при їх збігу	2
13	Уживання великої літери	2
14	Лексика української мови. Синоніми. Антоніми. Багатозначні слова	2
15	Підсумкова робота №2	2
Всього годин		30

8. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачено навчальним планом.

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Українська абетка. Звуки і літери	4
2	Зміни приголосних у мовному потоці	4
3	Правила переносу слів із рядка в рядок	4
4	Складоподіл	4
5	Чергування голосних звуків.	4
6	Чергування приголосних звуків	4
7	Правопис знака м'якшення	4
8	Апостроф	4
9	Правопис префіксів	4
10	Словотвірні суфікси	4
11	Написання складних і складноскорочених слів	4
12	Лексичне значення слова. Багатозначність слів	4
13	Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми	4
14	Фразеологізми	4
15	Способи словотворення	4
Всього годин		60

10. Індивідуальні завдання

Реферати, презентації, доповіді.

11. Методи навчання

Практичні заняття із використанням відеоматеріалів, інтерактивних методик, логічних методів, робота з науковою літературою, складання графічних схем і таблиць, проведення рольових ігор.

12. Методи контролю

Поточний контроль – відповіді та доповнення на практичних заняттях, написання самостійних робіт, виконання домашніх завдань, підсумковий контроль – залік.

13. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

Залік для дисциплін проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни та передбачає врахування ПНД (табл.2) та перевірку засвоєння всіх тем з дисципліни. Оцінка визначається у балах від 120 до 200 та відміткою – «зараховано», «не зараховано».

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу
(для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

14. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни;
2. Плани практичних занять та самостійної роботи студентів;
3. Методичні розробки для викладача;
4. Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
5. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
6. Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
7. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу;
8. Перелік питань до заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час заліку.

15. Рекомендована література

Базова

1. Вальченко І.В., Прилуцька Я.М. Ласкаво просимо!: Навчальний посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина І. Х.: ХНАМГ, 2010. – 387 с.
2. Вальченко І.В. Ласкаво просимо!: Навч. посібник з української мови для іноземних учнів підготовчого факультету. Частина ІІ. Х.: ХНАМГ, 2011. – 305 с.
3. Макарова Г.І. Розмовляймо українською. Вступний курс. (українська для англомовних) – К., 2010. – 124.
4. Українська мова для іноземних студентів : посіб. [для студ.-іноземців вищ. мед. закл. / В. М. Винник, О. М. Гайда, І. Д. Драч та ін.]. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2013. - 287 с.
5. Українська мова. Елементарний курс для англомовних студентів [Текст] : навч.-метод. посіб. = Ukrainian language. Elementary course for english-speaking students : Textbook / [О. О. Сікорська, Т. В. Оладько, О. С. Шаніна] ; Одес. нац. мед. ун-т. - Одеса : Одес. мед. ун-т, 2013. - 129 с.

Допоміжна

1. Завдання для практичних занять з навчальної дисципліни "Українська мова (за професійним спрямуванням)" для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2012. - 87 с.
2. Знайомство з Україною : (навч. посіб. з укр. мови для інозем. студ.) / Дербя Світлана Миколаївна ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т філол., Каф. укр. та рос. мови як інозем. - 2-ге вид., випр. і допов. - К. : Фенікс, 2013. - 96 с.
3. Ми навчаємось в Україні [Текст] : навч. посіб. / Т. Д. Цвірова, В. Е. Чернов ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Від-ня довуз. підготов. інозем. громадян. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 205 с.
4. Тестові завдання до навчального комплексу з української мови / Л. Б. Бей ; Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ, 2012. - 91 с.
5. Українська мова для іноземних студентів : практикум / Т. О. Петрова ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Харків: ХНАУ, 2013. - 122с.

Словники

1. Новий тлумачний словник української мови: В 4 Т. – К. : Аконіт, 1998.
2. Словник іншомовних слів / під. ред. О. С. Мельничука. – К. : Головна редакція української радянської енциклопедії, 1977. – 776 с.
3. Філіп'юк Т. Російсько-український медичний словник / Т. Філіп'юк, Я.-Р. Федорів, Н. Скорейко. – Львів : Видавництво «Світ», – 2002. – 196 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Beginning Ukrainian (electronic resource) / by Oksana Sachyk. – University of Arizona. – 2005.
2. Ukrainian-Language Development Series. – Доступ: www.ualberta.ca/~ulec/pub_nova.html
3. Ukrainian (Teach yourself book). A complete course for beginners by Olena Bekh and James Dingly. – London, 1998. – 300 p.
4. Modern Ukrainian. By Assya Humesky. – University of Michigan (3rd edition). Canadian institute of Ukrainian studies. – Edmonton-Toronto, 2001. – 440 p.